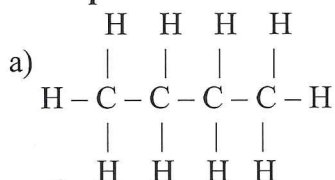

Pracovní list: Nasycené uhlovodíky

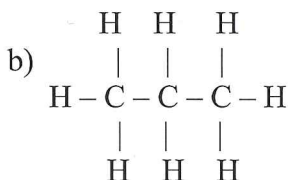
1. Doplň text:

Uhlovodíky jsou organické sloučeniny ..... a ..... V organických sloučeninách je vodík vždy ..... uhlík ..... Uhlíky jsou v uhlíkových řetězcích spojeny ..... Řetězce mohou být ..... nebo ..... Otevřené řetězce mohou být ..... nebo ..... Podle tvaru řetězce a typu ..... , které se v uhlovodících vyskytují, je můžeme dělit na uhlovodíky nasycené, které mají pouze ..... vazby. Nazývají se ..... nebo ..... Nenasyčené uhlovodíky, které obsahují v řetězci vazby ..... a jednu ..... vazbu se nazývají ..... Nenasyčené uhlovodíky, které obsahují v řetězci vazby jednoduché a dvě ..... vazby, se nazývají ..... Nenasyčené uhlovodíky, které obsahují v řetězci vazby jednoduché a jednu ..... vazbu, se nazývají ..... Zvláštní skupinou jsou uhlovodíky aromatické, neboli ..... , které mají ..... řetězec ve tvaru šestiúhelníku, ve kterém se střídají ..... a ..... vazby.

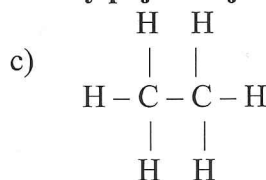
2. Přepiš vzorec strukturní na racionální a sumární a uhlovodíky pojmenuj:

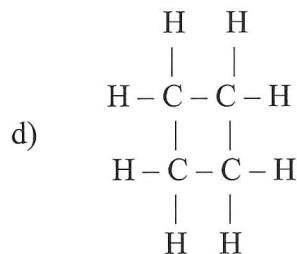
C_4H_{10}

C_3H_8

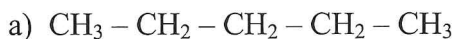

C_2H_6

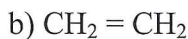

C_4H_8

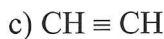
3. Přepiš vzorec racionální na strukturní a sumární:

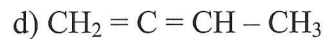
C_5H_{12}

C_2H_4

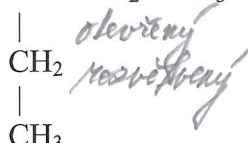

C_2H_2

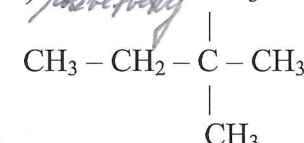

C_4H_6

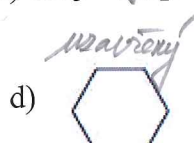
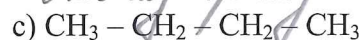
4. Napiš typ řetězce a uhlovodíky pojmenuj:

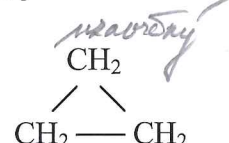
3-methylpentan

2,2-dimethylbutan

cyclohexan

cyclopropan

5. Napiš, co znamenají uvedená čísla a co znázorňuje model. Napiš elektronovou konfiguraci, zařaď uhlík do skupiny a do periody PSP.

12,011	→	relativní atomová hmotnost (Ar)
6 C	→	protonové číslo Z
2,5	→	počet protonů
Carboneum	→	elektronová konfigurace
UHLÍK	→	mezipis název
	→	číslo název

V tabulce periodické soustavy prvků je uhlík ve .....periodě a ve .....skupině. Z toho plyne, že jeho atom má ..... elektronové vrstvy a počet valenčních elektronů je .....

6. Napiš rovnici dokonalého hoření methanu:

methan + kyslík → oxid uhličitý + voda

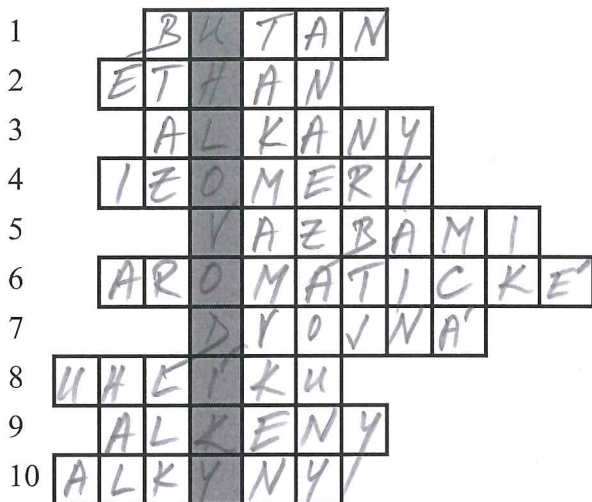
7. Hádej, kdo jsem?

- jsem složkou bahenního plynu a mé vznícování na povrchu země je příčinou plamíneků, které dříve lidé považovali za pohádkové „bludičky“,
- jsem obsažena v důlních plynech a jsem hlavní příčinou vzniku důlních neštěstí (požárů, výbuchů),
- při úniku zemního plynu (např. ze sporáku v domácnosti) vytvářím se vzduchem výbušnou směs.

Jmenuji se METHAN a můj chemický vzorec je CH₄

8. Definuj pojem z tajenky:

1. název uhlovodíku $\text{CH}_3 - \text{CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH}_3$
2. název uhlovodíku, který má v řetězci dva uhlíky spojené jednoduchou vazbou
3. uhlovodíky, které mají v uhlíkovém řetězci všechny vazby jednoduché
4. látky stejného chemického složení, které se liší uspořádáním atomů v molekule
5. uhlíky jsou v řetězci spojeny ...
6. uhlovodíky, které mají uzavřený řetězec ve tvaru šestiúhelníku a střídají se v něm vazby jednoduché a dvojně
7. typ vazby mezi uhlíky $\text{CH}_2 = \text{CH}_2$
8. organická chemie je chemie sloučenin ...
9. uhlovodíky, které mají v řetězci mezi uhlíky všechny vazby jednoduché a jednu dvojnou vazbu
10. uhlovodíky, které mají v uhlíkovém řetězci jednoduché vazby a jednu trojnou vazbu

Tajenka: UHLOVODÍKY - organické sloučeniny uhlíku a vodíku

9. V osmisměrce je ukryta homologická řada prvních deseti uhlovodíků. Vyřeš.

N	A	N	A	T	N	E	P
O	K	T	A	N	P	B	I
N	O	N	A	N	U	D	N
A	Š	J	A	T	E	E	A
H	J	H	A	K	I	CH	T
T	T	N	A	P	O	R	P
E	V	N	Z	O	R	C	E
M	E	.	N	A	X	E	H

methan CH_4
ethan C_2H_6
propan C_3H_8
butan C_4H_{10}
pentan C_5H_{12}
hexan C_6H_{14}
heptan C_7H_{16}
oktan C_8H_{18}
nonan C_9H_{20}
dekan $\text{C}_{10}\text{H}_{22}$
„NAPIS JEJICH VZORCE“

10. Jak závisí skupenství alkanů na počtu uhlíkových atomů? Napiš rozdělení uhlovodíků podle skupenství.

$\text{C}_1 - \text{C}_4 \rightarrow$ plyny, $\text{C}_5 - \text{C}_{14} \rightarrow$ kapaliny, C_{15} a více $\rightarrow$ pevné látky

11. Najdi skryté názvy uhlovodíků a napiš jejich vzorce:

- Ta polévka má mnoho mastných ok, ta nebude dobrá.
- Radek Aniče pomohl s domácím úkolem do matematiky.
- Já tu sambu tancovat na plese nebudu, vždyť ji ani neumím.
- No, na návštěvu je už asi dost pozdě, nemyslíš?
- Asi budu brečet hanbou, to byla ale ostuda.
- Ten samet Haně nesluší, jiná látka by se na šaty hodila lépe.
- Dojdi pro pana doktora, stal se tu úraz.

oktan C_8H_{18}
dekan $\text{C}_{10}\text{H}_{22}$
butan C_4H_{10}
nonan C_9H_{20}
ethan C_2H_6
methan CH_4
propan C_3H_8